

December 2017

Samarbejdsaftale om parenteral ernæring

Region Syddanmark og de 22 kommuner

Baggrund

Nogle patienter kan ikke ind- eller optage tilstrækkelig næring via alm. kost, drikkeprodukter og/eller sondeernæring. Disse patienter får derfor tilbud om parenteral ernæring enten i en kortere periode eller livslangt. Parenteral ernæring er flydende føde, der igennem et centralt venekateter (CVK) løber direkte ind i en stor blodåre og derved helt uden om mave og tarme.

For patienter og pårørende kan det være svært at få en hverdag til at hænge sammen, hvis de skal modtage parenteral ernæring på sygehuset. Derfor oplæres de fleste patienter i selv at administrere behandling med parenteral ernæring, evt. med støtte fra pårørende. Et mindre antal patienter har dog brug for hjælp fra kommunen for at undgå at skulle i ambulans behandling på sygehuset. De fleste kommuner tilbyder allerede at administrere behandlingen i patientens eget hjem. Det er med til at højne patienternes livskvalitet og mulighed for at føre et så normalt liv som muligt.

Samarbejdsaftalen systematiserer samarbejdet mellem Region Syddanmarks sygehusenheder og de 22 syddanske kommuner om administration af parenteral ernæring i eget hjem. Den skal medvirke til et patientsikkert samarbejde.

Formål med samarbejdsaftalen

Formålet med samarbejdsaftalen er at give patienter, som ikke selv eller ved hjælp fra pårørende kan varetage parenteral ernæring, bedre mulighed for at modtage behandlingen i eget hjem.

Målgruppen for samarbejdsaftalen

Målgruppen er patienter med tarminsufficiens eller tarmsvigt, som ikke kan ind- eller optage tilstrækkelig næring via alm. kost, drikkeprodukter og/eller sondeernæring, og som:

- har et ikke-indlæggelseskrævende behov for behandling, der bedst varetages tæt på patientens hverdag
- ikke selv, eller ved pårørendes hjælp, kan administrere behandlingen, og derfor har brug for assistance fra den kommunale sygepleje.
- er stabil og vurderet lægefagligt egnet.

Hjemmet skal ligeledes være egnet. Denne vurdering beror på en samtale med patienten, sygehusafdelingen og den kommunale sygepleje.

Forankring og ikrafttræden

Samarbejdsaftalen er godkendt af Det Administrative Kontaktforum den 23. november 2017 og Sundhedskoordinationsudvalget den 19. december 2017 og er forankret i Sundhedsaftalen 2015-18. Samarbejdsaftalen træder i kraft den 1. januar 2018.

Grundprincipper for samarbejdet, herunder beskrivelse af det lægefaglige behandlingsansvar

Nogle patienter og pårørende kan oplæres i selv at administrere parenteral ernæring, mens andre har brug for hjælp fra kommunen for at undgå at skulle indlægges på sygehuset. Den kommunale akutfunktion skal jf. Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder kunne administrere parenteral ernæring.

Det er den ordinerende/udskrivende sygehusafdeling, der har det lægefaglige behandlingsansvar. Sygehuset er ansvarlig for, at patienten sendes hjem med et velfungerende CVK, og at der medsendes remedier og ernæringspræparater til det antal dage, som det forventes, at patienten skal være i behandling. Typisk medsendes ernæringspræparater til 14 dage, hvorefter sygehusapoteket i faste intervaller leverer ernæringspræparater på patientens bopælsadresse.

Derudover er sygehuset ansvarlig for:

- At patienten er informeret mundtlig og skriftligt om udskrivelsen og behandling med parenteral ernæring
- At foretage en vurdering af, om patienten kan behandles i hjemmet
- At udarbejde en plan for behandlingen, herunder behandlingsophør/ændring til anden administrationsform, evt. blodprøvetagning, evt. ambulante kontroller mv.
- At udskrivelse sker i overensstemmelse med SAM:BO aftalen
- At ordinere og dokumentere behandling med parenteral ernæring i FMK
- At medsende oplysninger om behandlingsansvarlig sygehusafdeling
- At medsende eller henvise til de instrukser, der skal anvendes ifm. behandlingen
- At det er muligt at komme i kontakt med den ordinerende sygehusafdeling døgnet rundt alle ugens dage
- At håndtere eventuelle komplikationer forbundet med anvendelsen af parenteral ernæring

Sygeplejersker i kommunen har ansvaret for at administrere behandlingen med parenteral ernæring i borgerens eget hjem eller på en kommunal sundhedsklinik. Den kommunale sygepleje administrerer behandlingen ud fra den lægeordnede behandlingsplan og den regionale instruks samt en kommunal instruks for håndtering af behandling med parenteral ernæring.

I nogle tilfælde vil patienter få ordineret og påbegynde parenteral ernæring på et andet sygehus end det lokale. I de tilfælde er det en del af det lægefaglige behandlingsansvar at sikre, at sygehuset i lokalområdet kan hjælpe, hvis der opstår komplikationer, eller hvis der er behov for at få udleveret flere remedier eller parenteral ernæring.

Efter afslutning af parenteral ernæring og ved anden sygdom (ikke relateret til parenteral ernæring) har patientens praktiserende læge behandlingsansvaret.

Det lægefaglige behandlingsansvar er præciseret i Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner i hjemmesygeplejen samt i Bekendtgørelse nr. 1219 af 11. december 2009 om sundhedsprofessionelles benyttelse af medhjælp.

Information forud for overdragelse

Når det besluttes, at en patient skal modtage parenteral ernæring i eget hjem, vil personalet på den behandlingsansvarlige sygehusafdeling kontakte visitationen/den kommunale akutfunktion i patientens bopælskommune for at aftale nærmere om varetagelse af opgaven.

Iht. SAM:BO aftalen skal der sendes en plejeforløbsplan indeholdende information om patient og behandlingsforløb med reference til samarbejdsaftalen. Der skal medsendes kontaktoplysninger på den behandlingsansvarlige afdeling, herunder et telefonnummer, som er tilgængeligt døgnet rundt. Ligeledes skal der i den lokale instruks være et link til informationsmateriale målrettet den kommunale akutfunktion i form af pjecer, der beskriver opgaverne forbundet med parenteral ernæring. Sygehuset er ansvarlig for, at informationsmaterialet er opdateret.

Sygehuset skal endvidere sikre, at patienten er informeret mundtlig og skriftligt om udskrivelsen med parenteral ernæring.

Beskrivelse af remedier og ressourcer

Jf. "Casekatalog – Behandlingsredskaber og hjælpemidler i Region Syddanmark" – Regionens og kommunernes vejledning om ansvarsfordeling, leverer regionen:

- Ernærings- og eventuelt tilsætningspræparater
- Eventuelt tynde væsker
- Infusionspumpe (inkl. infusionssæt) såfremt den er lægefagligt ordineret
- Dropstativ
- Remedier til CVK-pleje

Stamafdelingen har ansvaret for, at patienten har det fornødne i hjemmet ved udskrivelse. Parenteral ernæring samt tilsætninger leveres fra sygehusapoteket eller fra leverandør/producent. Øvrige remedier kan leveres fra afdelingen, sygehusapoteket eller ekstern leverandør i henhold til sygehusets instrukser.

Kommunen leverer værnemidler.

Kompetenceudvikling

Sygehuset er for hver enkelt patient i kontakt med den kommunale akutfunktion ift. at koordinere administrationen af behandling med parenteral ernæring. Sygehuset står til rådighed ved spørgsmål hele døgnet, også for akut henvendelse. Kontaktinformation formidles i plejeforløbsplanen, som udleveres til den kommunale sygepleje.

For at administrere parenteral ernæring skal den kommunale sygeplejerske have kompetencer inden for følgende områder:

- Pleje og heparinisering (gennemskylning) af CVK
- Observation af CVK og forebyggelse af komplikationer

Der kan være behov for oplæring og vedligeholdelse af kompetencer og viden om parenteral ernæring. Derfor stiller sygehusene deres viden til rådighed i forbindelse med kompetenceudvikling af kommunalt personale, som skal varetage opgaven i patientens hjem. Kompetenceudviklingens form og struktur koordineres i regi af de lokale samordningsfora, men kan eksempelvis arrangeres som halvårslige uddannelsesdage, hvilket er praksis på Medicinsk Tarm-mave Afdeling S på Odense Universitetshospital.

Plan for kvalitetssikring og monitorering

Følgegruppen for opgaveoverdragelse har ansvar for løbende at monitorere og følge op på anvendelsen af samarbejdsaftalen.

Det Administrative Kontaktforum og Sundhedskoordinationsudvalget præsenteres halvårligt for data om aftalens anvendelse. Data opgøres på kommune/sygehusniveau og indeholder opgørelser over:

- Antal borgere henvist til behandling med parenteral ernæring i eget hjem
- Ordinerende sygehusafdelinger
- Antal borgere med komplikationer

Kommunerne registrerer ovenstående data manuelt og afrapporterer halvårligt til Følgegruppen for opgaveoverdragelse. Data vil løbende danne baggrund for en vurdering af opgavens omfang, udvikling og det heraf følgende ressourceforbrug i den enkelte kommune.

Fortolkning af samarbejdsaftalen

Fortolkningsspørgsmål af elementer i samarbejdsaftalen kan bringes til behandling i de lokale samordningsfora.

Regler for opsigelse og genforhandling af samarbejdsaftalen

Samarbejdet om behandling med parenteral ernæring aftales og koordineres lokalt mellem kommuner og sygehusenheder med udgangspunkt i nærværende samarbejdsaftale.

Samarbejdsaftalen kan opsiges med passende varsel efter forudgående drøftelser i Det Administrative Kontaktforum og Sundhedskoordinationsudvalget.

Samarbejdsaftalen revideres og genforhandles, når der kommer afgørende ændrede vilkår for opgave, eksempelvis nye kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner.

For yderligere information se:

Afdelingen for Tværsektorielt samarbejde - <https://www.regionsyddanmark.dk/wm276686>